

Mrtvi godec.

Temljinska pravljica

Zapisal I. Kenda.

Tedenkrat sta bila dva brata godca. Znala sta také lepó gósti, da so védeli daleč okolo zánja. Daleč okrog se ni obhajala ne svatba ne veselica, da ne bi ju klicali góst. Ali, prigodí se, da umrje starejši godec. Mlajši brat je močno žaloval po njem. Dokler sta oba gódla, živela sta dobro in tudi mnogo zaslužila; zdaj pa ne bode več také.

Kmalu po bratovi smrti ga povabijo na prav imenitno svátovščino góst. Bil je v velikih skrbéh, ker se je bal, da sam ne bode mogel dobro gósti. Tisto jutro, ko je imel iti góst, gré v cerkev molit, da bi dobro opravil svoje delo. Iz cerkve gredé obiše grob svojega brata. »Oj, bratec! Dokler sva bila oba, godilo se je nama dobro. Ne vem, kakó bode pa zdaj, ko tebe ni več. Hudó se mi godi. Nocoj bodem moral gósti imenitnim svatom. Skrbí me, kakó bode. Ko bi bil ti še živ, ne bi me to nič skrbelo. Ko bi mi mogel kakó pomagati!« Takó toži in vzdihuje brat na grobu svojega brata in továriša. Ko odmoli Očenaš za mrtvega brata, vrne se žalosten domóv. Ali komaj zaprè domá vrata za seboj, odpró se vrata zopet in v izbo stopí mrtvi godec, njega brat.

»Kam pojdeva góst?« vpraša mrtvec brata. Brat mu odgovorí: »Tù tja k neki hiši. Pa počakaj malo; pridem takoj.« Nató gré brat k duhovniku, da mu svetuje, kaj mu je storiti. Duhovnik mu reče: »Kakor sta bila poprej, také bodita tudi zdaj; če je godel on naprej, naj gode tudi zdaj. Le ugovarjati mu ne smeš. On ne bode nič jedel; zató ga tudi ne sili. Tudi ves denar shrani le ti.« Ko pride domóv, reče mu mrtvec: »Zdaj pa le pojdiva, če si opravil.« In brata gresta góst svatom, ki so také plesali, da se jim je vrtelo v glavi. Svoje žive dni niso slišali také lepó gósti. Mrtvec je godel naprej, živi pa éez. Govorila nista nič. Piti in jesti jima ni manjkalo; todamrtvec ne pokusi ni jedi ni pijače. Brat ga pa tudi ni silil. Kar sta dobila denarja, shranal je vse le živi brat, ker je mrtvi také hotel. Ko svatba konča, gresta domóv. Domá izpregovorí mrtvec: »Poprej sem jaz ubogal tebe, zdaj moraš pa ti mene.« — »Rad, rad te ubogam, ker si me rešil takih skrbíj;« odgovorí mu brat. »Samó malo počakaj; pridem takoj.« In brat gré zopet k duhovniku ter mu pové, česa hoče mrtvec od njega. Duhovnik

mu reče: »Ti moraš vse storiti, kar zahteva on od tebe. Poprej je ubogal on tebe, zdaj moraš ti njega.« Ko se vrne godec domov, reče bratu, da je pripravljen ubogati ga. Mrtvec vstane in godca gresta na pokopališče. Grob se odpre in brata izgineta pod zemljo. Tù dá mrtvec bratu jesti in piti, kar je hotel. V grobu sta ostala delj časa. Jedenkrat reče mrtvec bratu: »Počakaj malo, pridem takoj.« Takó je rekel tudi živi brat, ko se je hodil posvetovat z duhovnikom in zdaj mu je mrtvec vračal. V tem pa prinese neki mož brème sená in reče godcu: »Ali ni tukaj brata?« Godec mu odgovori: »Ne! Šel je, pa kmalu pride.« — »Čakati pa ne utegnem,« odgovori mož, zadene brème sená in odide. Kmalu nató pride drug mož, prinese koš prstí in vpraša godca: »Ali ni tù brata?« — »Ne! Šel je nekam; pa mora kmalu priti,« odgovori godec. Mož mu reče: »Čakati pa ne utegnem.« Zadene prst in gré. Takoj nató pride še tretji mož, privéde žensko pod pázduho in vpraša godca: »Ali ni tù brata?« Godec mu odgovori: »Ne! Šel je; pa mora vsak čas priti.« — »Čakati pa ne utegnem,« odgovori mož ter odvéde žensko. Nató pride še brat in vpraša godca: »Ali bi se rad vrnil na svet?« Brat mu odgovori: »Rad, če je pripuščenje božje. Pa povej mi, kdo so bili tisti, ki so povpraševali po tebi?« — Mrtvec reče: »Tisti, ki je prinesel brème sená, mejil je s svojim travnikom na mojega. S kosó je večkrat mahnil po moji travi. Zdaj nosi senó za menoj, da bi mi je vrnil; pa mu ne morem pomagati. — Tisti, ki je imel koš prstí, mahnil je večkrat z róvnico v mojo njivo ter mi takó prst kradel. Zdaj nosi prst za menoj; pa mu je ne morem vzeti. — Tisto žensko je bil pa Bog meni namenil. A prišel je tisti, ki jo je vodil pod pázduho in jo odgrajal. Zdaj hodi za menoj in mi jo ponuja, da bi poravnal krivico; pa jaz je ne morem vzeti.«

Godec se vrne na svet. Poti so bili drugi, hiše druge, drugi ljudje, vse je bilo drugo; ves svet se je predrugačil, odkar ga ni bilo na svetu. Povprašuje tù po tem, povprašuje tam po ónem; ali nikdo mu ne vé odgovoriti, ker ni nobeden poznal ljudij, po katerih je povpraševal. Ljudjé gredó k duhovniku. Ta najde v starih bukvah zapisano, da se je izgubil pred toliko leti neki godec iz tega kraja domá. Duhovnik pokliče godca pred sé, vzame neke bukve in začnè brati in križe delati. Ko neha brati, udari godca po glavi; godec se razsuje v pepel in prah, iz pepela pa vzletí bel golóbček.

